

I. Martinková¹, L. Petroušová², V. Vrábliková¹

Rodinná epidemie kožního záškrtu v Moravskoslezském kraji aneb zkušenosti infektologa a epidemiologa

¹KHS Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

²Klinika infekčního lékařství, Fakultní nemocnice Ostrava

XIV. Slovenský vakcinologický kongres Tatranská Lomnica 1.–3. 6. 2023

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě
Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava, podatelna@khsova.cz, www.khsova.cz

Obsah

- úvod
- výskyt záškrtu v ČR
- epidemie kožního záškrtu v Ostravě
  - pohled infektologa
  - pohled epidemiologa
- diskuse
- závěr

Záškrt, České země, resp. ČR 1890 - 4/2023

Záškrt – onemocnění a úmrtí od r. 1965 -4/2023

Záškrt, České země, 1890-2022, počet případů a úmrtí

Zdroj: Surveillance záškrtu v ČR, Fabiánova K. a kol. Zprávy CEM (SZÚ Praha). 2023, 32(1):24-29.

Záškrť – výskyt v ČR

- návrat onemocnění
- za poslední 1,5 roku hlášeno 10 případů záškrť
  - *C. diphtheriae* 5x, *C. ulcerans* 5x
  - 7M, 3Ž
  - 6 př. u dospělých (33-87 let), 4 př. u dětí (5-9 let)
- dominuje kožní záškrť
  - 8 případů kožní záškrť (z toho 5 x *C. diphtheriae*)
- 2 případy hltanový záškrť (*C. ulcerans*)
- 2x zdrojem pes
- 2 děti plně očkovány
  - mírný průběh

Ubytovna uprostřed Ostravy

Pojďte dále...

1. případ onemocnění

- chlapec, nar. 2013
- Hyper IgE syndrom
  - geneticky podmíněný – 2 formy: autosomálně dominantní, aut. recesivní
  - chronické záněty kůže spojené muskuloskeletálními abnormalitami
  - recidivující respirační infekce
  - postižení kardiovaskulárního systému
  - lymfomy

1. případ onemocnění

- dlouhodobě léčen pro chronický zánět kůže s defekty na scrotu a okolí
- 4–5/2022 dekompenzace
- 15. 7. 2022 dg. *C. diphtheriae* biotyp gravis z výtěru z nosu na DK FN Brno
- **8. 8. 2022** dg. kmen produkující toxin
- léčba antibiotiky – DK FN Brno

2. případ onemocnění

- sestra 1. případu, nar. 2017
- hluchoněmá, očkována 4 dávkami Hexacimy, bez respiračních projevů infekce
- řezná rána skleněným střepem – stehno, 27. 7. 2022 ošetřena na chirurgii, nehojící se rána
- stěr z defektu kůže ze dne 10. 8. 2022 *C. diphtheriae*, produkující toxin
- stěr z nosohltanu ze dne 11. 8. 2022 negativní
- nasazený ATB dle citlivosti
- kontrolní stěry z rány a nosohltanu negativní

Případ č. 2 – infikovaná řezná rána 5letá dívka

- léčba cefuroxim
- dívka bez PLDD
- zhojeno během 14denní léčby

3. případ onemocnění

- muž, nar. 1989, otec případu č. 1 a č. 2
- OA: hluchoněmý
- PA: invalidní důchodce, nezaměstnaný, práce na černo????
- EA: očkování nedohledatelné
  - opakovaně nezastižen
  - vyhýbal se vyšetření a následné léčbě
- C.diphtheriae prokázáno v nosohltanu tox.
- Z defektu netoxigenní kmen

Defekt na přední straně bérce

Foto: L. Petroušová

3. případ

- hospitalizace 15 dnů
- léčba penicilinem p.o. 14 dnů, ukončení léčby depotním penicilinem
- ve stěru z rány navíc: *S. pyogenes*
- laboratorně ALT 3,43 ukat/l
- aHCV pozitivní, HCV RNA pozitivní
- problémy s komunikací, akceptací
- k další kontrole se nedostavil -

Defekt na přední straně bérce – 4. den

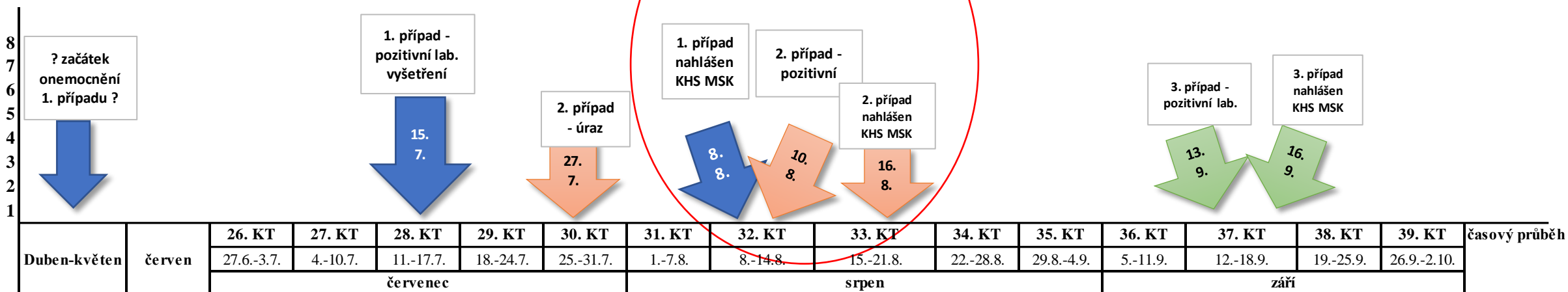
Foto: L. Petroušová

Terapie

- ATB dle citlivosti (PNC, ERY, KLIN)
  - k sanaci bacilonosičů vhodnější makrolidy
  - kontakty – depotní penicilin
- antidifterické sérum – u těžkých forem onemocnění (TIS Praha)
- kortikosteroidy
- symptomatická terapie (antipyretika, analgetika, apod.)

Rodinná epidemie A36.3 – časový průběh

Časový průběh epidemie kožního záškrtu v rodině z ubytovny Jílová, Ostrava, n=3

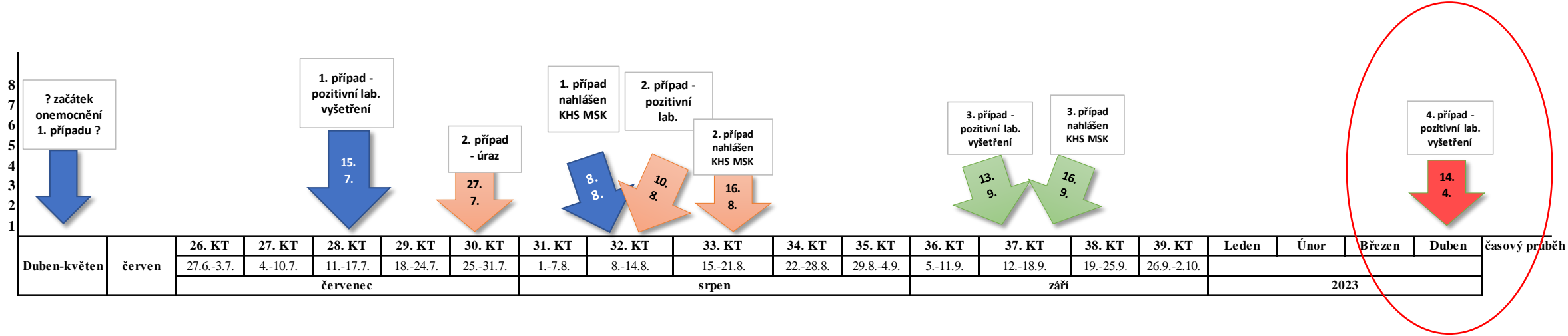
Protiepidemická opatření v ohnisku I

- velmi náročná
  - spolupráce s PČR
- zajištěno 22 epid. významných kontaktů
  - Attack rate 13,6 %
- vydáno 17 rozhodnutí k PEO
- 7 osob zaléčeno depotním PNC i.m., 1 osoba ATB p.o. (uklízečka)
- 1 osoba izolována ve FN Brno, 1 na KIL FNO, 1 dítě neizolováno!!!

Protiepidemická opatření v ohnisku II

- doočkování neočkovaných či neúplně očkovaných dětí
  - 6 osobám stanovena povinnost podrobit se očkování
  - děti bez PLDD
- 3 epid. významné kontakty předány cestou MZ ČR na Slovensko, 1 osoba na KHS JMK
  - Trebišov
  - 1x.*C.pseudodiphthericum*
- provedena speciální ohnisková dezinfekce bytu
- ve spolupráci s MMO zajištěny nové matrace, povlečení pro rodinu, přestěhování do 2 pokojů

Časový průběh epidemie kožního záškrtu v rodině z ubytovny Jílová, Ostrava, n=4

4. případ onemocnění

- chlapec, nar. 2013, imunodeficit Hyper IgE syndrom, dlouhodobě léčen pro chronický zánět kůže s defekty na scrotu a okolí
- první příznaky 4/2023
- 14. 4. 2023 dg. *C. diphtheriae* ze stěru z kštice u dermatologa
- 24. 4. 2023 izolace na KIL před potvrzením toxigenity
- 25. 4. 2023 NRL potvrzuje produkci toxinu
- citlivost k PNC intermediární
- kontaktům podán TTC a Summamed

Závěr

- zdroj nákazy se nepodařilo objasnit
  - epidemiologické údaje o cestovní anamnéze sporné
- svízelná spolupráce s rodinou
- děti bez registrujícího pediatra
- zapojení samosprávy, romského koordinátora
- dohled nad užíváním ATB
- komunikace rizika

Diskuse

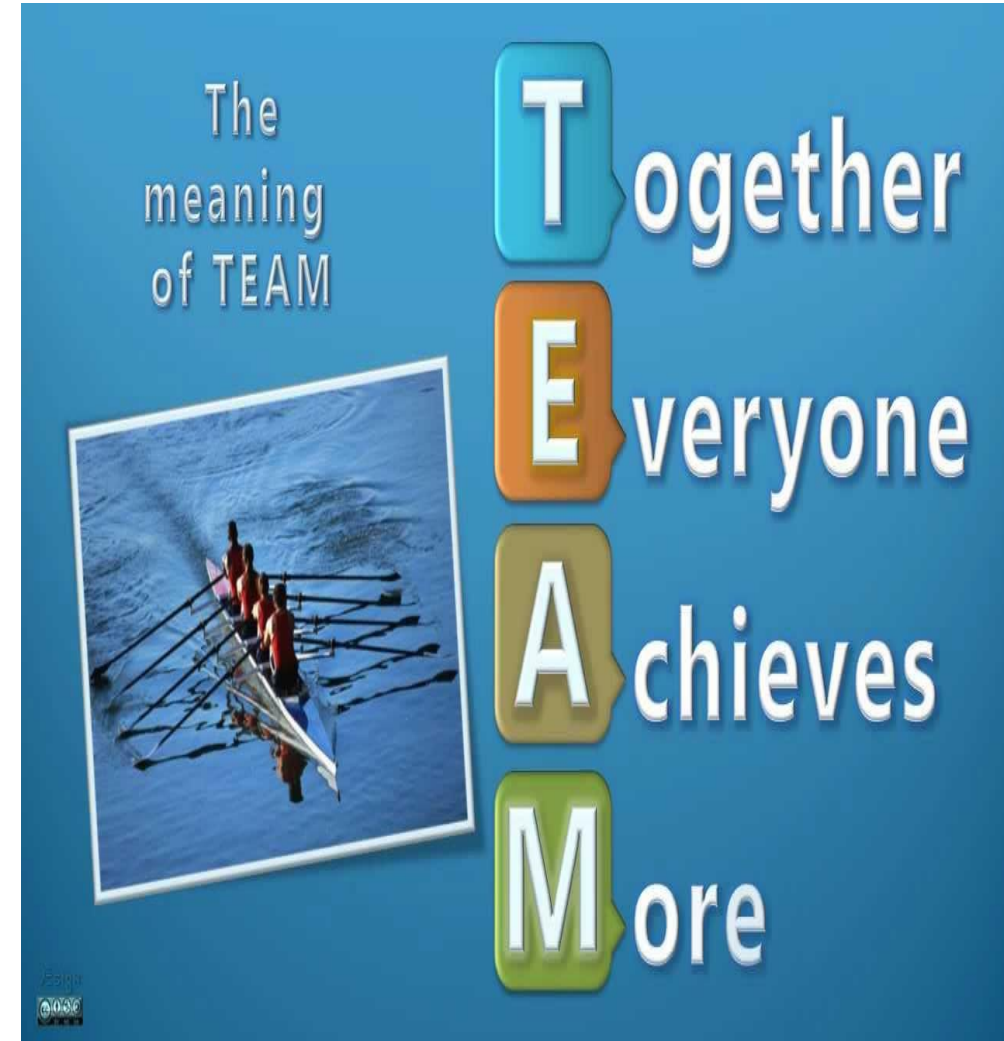
- Co se stalo, že se záškrt znovu objevil?
- Uplatnila se zlepšená laboratorní diagnostika?
- Došlo ke změně virulence původce nákazy?
- Uplatnila se migrace osob a zvířat?
- Došlo k vyvanutí imunity?
- Jednalo se o kolonizaci nebo opakovanou nákazu u hypervnímového chlapce?
- Proč neonemocnělá 2letá sestra očkována 1 dávkou DTP?

Souhrn

- infekce nezná hranice
- vyloučené lokality – časované bomby
- časná eliminace zdroje infekce
- práce v ohnisku nákazy nezbytná
- spolupráce s infektology – léčba a izolace
- krucióální udržení vysoké proočkovanosti
- sérologický přehled
- revakcinace dospělých
- před epidemiology ,zdravotníky stojí nové výzvy – nově a znovu se objevující infekce

Děkujeme za pozornost.

